

Natura 2000-handleplan 2. planperiode 2016–2021

Udby Vig

Natura 2000-område nr. 155

Habitatområde H136

Titel:

**Natura 2000-handleplan
2. planperiode 2016–2021**

Udby Vig

Udgiver: *Holbæk Kommune*

År: 2017

Forsidefoto: *Udby Vig Klaus Pedersen*

Kort: © *Kort- og Matrikelstyrelsen*

Må citeres med kildeangivelse.

**Holbæk
Kommune**

Indholdsfortegnelse

Resumé.....	4
Baggrund.....	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	7
Behov for indsatser	8
Indsatser fordelt på aktør.....	9
Prioritering af den forventede indsats	10
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	11
Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N155 Udby Vig...	12
Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan	15
Bilag 4: Kortbilag.....	17

Resumé

Handleplanen for "Udby Vig" beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Planen skal sikre at udvikle og fastholde arealerne langs Udby Vig mellem Hønsehals og Bognæs Skov som et ubrudt bælte af lysåbne, artsrige naturtyper med optimal hydrologi og drift samt lav påvirkning af næringsstoffer. Herved sikres samtidig tilfredsstillende betingelser for sump- og kildevældsvindelsnegl samt en række sjældne plantearter, som er knyttet til de lysåbne naturtyper.

Målsætningen er:

- for de naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- for de naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V, at udviklingen i deres natur/skovtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.

Figur 1 Oversigtskort

Baggrund

Miljøstyrelsen (tidligere Statens Styrelse for Vand og Naturforvaltning, SVANA) har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens [hjemmeside](#).

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Holbæk Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for "Udby Vig, område nr. 155".

Kommunen er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og staten er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. NST, Vestsjælland ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resuméer af disse planer kan ses i bilag 1. Herudover indgår denne drifts- og plejeplanlægning for offentlige arealer kun i handleplanens tabel 6.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (Jf. lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem [NaturErhvervstyrelsen](#) og for skovbevoksede arealer til [Miljøstyrelsen](#).

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse nr. 1440 af 23. november 2016). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen og de private lodsejere har i den mellemliggende perioden arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1 Følgende projekter er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler:

Holbæk Kommune	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
	Genskabelse af naturlig hydrologi	0 ha	Ca. 6,8 ha

Der er ikke gennemført projekter finansieret gennem landdistriktsmidler og/eller faciliteret af kommunen. Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for "Udby Vig, område nr. 155", beskriver de konkrete mål for indsatsen.

Indsatsprogrammet og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 2, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 3.

På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 2 Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Rydning af uønsket opvækst	0 ha	Op til 17 ha	Op til 17 ha
	Forbedring af hydrologi	6,8 ha	0 ha	6,8 ha
	Græsning eller høslæt	9,4 ha	Ca. 28 ha	Ca. 38 ha
	Ændret anvendelse	0	Ca. 51 ha	Ca. 51 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

Tabel 3. Behov for forvaltningstiltag for arter udover indsatser for naturtyper*

Forventede forvaltningstiltag og metoder*	Skøn over behov:		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Genskabelse af naturlig hydrologi	1 stk.	0 stk.	1 stk.

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planen indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne, Det drejer sig om følgende retningslinjer:

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
5. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
6. For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.
7. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Det kan både være handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer. Derfor angiver tabel 4 den aftalte opgavefordeling mellem handleplanmyndighederne og de offentlige lodsejere i Natura 2000-området.

Tabel 4 omfatter både private og offentlige arealer (inklusiv de offentlige arealer, hvor lodsejeren selv udarbejdet drifts- og plejeplan).

Tabel 4. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere

Indsats		Handleplan myndighed	Offentlig lodsejer	Total
		Holbæk Kommune	Naturstyrelsen	
Habitatnatur	Strandeng, Rigkær	op til 6,8 ha	0	6,8 ha

Det vurderes, at der ikke er behov for en nærmere fordeling af indsatserne mellem Naturstyrelsen og Holbæk Kommune for de enkelte retningslinjer i Natura 2000-planens indsatsprogram.

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- sammenhæng i naturen

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 2 og 3). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

- Tidlig opsøgende / faciliterende indsats over for særlige lodsejere, f.eks.:
 - Lodsejere med særligt sårbare naturtyper og arter,
 - Lodsejere, som er særligt interesserede i at gennemføre en indsats.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Holbæk Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 5, og i den forbindelse tager kommunen en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 5 viser kommunernes plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det

Tabel 5. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Orientering af lodsejere i forbindelse med høringsfase	Brev til lodsejere i høringsperioden	2016 (medio okt.- medio nov.)
Fornyelse af græsningsaftaler og evt. udvidelse af arealer til afgræsning	Lodsejerinddragelse ad hoc	2017 - 2021

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysik bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N155 Udby Vig

(Bemærk at nedenstående resumé er Naturstyrelsen, Vestsjællands udkast, som ikke er kvalitetssikret. Udkastet skal i høring inden det vedtages.)

Området ligger på Tuse Næs ud til Isefjorden og er på 384 ha. Den del af området som ligger udenfor skovene (Hønsehals og Bognæs) præges af lavtliggende "engarealer", som nærmest vigen har en svag saltpåvirkning og derfor kan karakteriseres som strandeng. Mod nord kan "engene" bedst karakteriseres som rigkær, mens de mod syd i højere grad har karakter af tidvis våd eng. De højere beliggende landarealer langs vigen er med undtagelse af få, små arealer med surt overdrev, alle dyrkede eller skovbevoksede.

Vigen, der udgør knap en tredjedel af hele området, ligger i læ, beskyttet mod kraftig bølgegang og rummer derfor veludviklede plante- og dyresamfund på lavt vand.

Næsten hele landområdet er omfattet af en fredning fra 1998. Kun et mindre, dyrket areal er ikke med i fredningen. Fredningens formål er i korthed at sikre områdets engarealer og at give mulighed for at bevare og forbedre de landskabelige og biologiske værdier herunder ikke mindst engenes botaniske kvaliteter.

Tabel I Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		Total
	naturtype	
1310	Enårig strandengsvegetation	0,4
1330	Strandeng	14,4
7230	Rigkær	0,7
6230	Surt overdrev	1,9
6410	Tidvis våd eng	3,5
Hovedtotal		20,9

Desuden er der i udpegningsgrundlaget nævnt følgende arter, der forekommer, eller har potentiale til at kunne indfinde sig, i Naturstyrelsens dele af Natura 2000-området:

Kildevældsvindelsnegl (H136)
Sumpvindelsnegl (H136)

Der er i 2013 også registreret skæv vindelsnegl, men den er endnu ikke nået at komme med på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag for denne planperiode.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger. I Natura 2000 planens indsatsprogram er der angivet en række generelle men ingen områdespecifikke retningslinjer. At der ikke er nogen områdespecifikke retningslinjer for dette natura 2000 område betyder at der som udgangspunkt ikke iværksættes nye tiltag. Målsætningerne opfyldes alene ved at eksisterende plejetiltag videreføres.

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i nedenstående tabeller.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	6230	Surt overdrev	Sikring af naturtypen ved Naturtypebevarende pleje	1,9
	1330	Strandeng	Sikring af naturtypen ved Naturtypebevarende pleje	14,4
	6410	Tidvis våd eng	Sikring af naturtypen ved Naturtypebevarende pleje	3,5
	7230	Rigkær	Sikring af naturtypen ved Naturtypebevarende pleje	0,7
	1310	Enårig strandengsvegetation	Sikring af naturtypen ved Naturtypebevarende pleje	0,4

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	6230	Surt overdrev	Rydning af opvækst og græsning	Eksisterende ^I	1,0
			Slæt - dvs. med fjernelse af det afslåede	Nyt ^{II}	0,9
	1330	Strandeng	Rydning af opvækst	Eksisterende	14,0
			Græsning	Eksisterende	14,2
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,2
	6410	Tidvis våd eng	Rydning af opvækst	Eksisterende	3,5
			Græsning	Eksisterende	3,5
	7230	Rigkær	Rydning af opvækst og græsning	Eksisterende	0,7
	1310	Enårig strandengsvegetation	Rydning af opvækst og græsning	Eksisterende	0,4

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for arterne kildevældsvindelsnegl, sumpvindelsneglen og skæv vindelsnegl end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper. Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

Naturtilstanden for naturtyper og levesteder for arter i tilstandsklasse I og II er stabil eller i fremgang, mens tilstanden for naturtyper og levesteder for arter i ugunstig tilstandsklasse III-V er i fremgang. Det samlede areal af naturtyper og levesteder for arter er i fremgang, såfremt naturforholdene tillader det. For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.

^I **Eksisterende:** Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.

^{II} **Nyt:** Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

For arter uden tilstandsvurderingsystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.

Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Det overordnede mål for området er:

- At udvikle og fastholde arealerne langs Udby Vig mellem Hønsehals og Bognæs Skov som et ubrudt bælte af lysåbne, artsrige naturtyper med optimal hydrologi og drift samt lav påvirkning af næringsstoffer. Herved sikres samtidig tilfredsstillende betingelser for sump- og kildevældsvindelsnegl samt en række sjældne plantearter, som er knyttet til de lysåbne naturtyper.
- At sikre god vandkvalitet i selve Udby Vig.

Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H136

Tabel 8. Naturtyper på udpegningsgrundlaget

		Holbæk Kommune
1310	Enårig standengsvegetation	0,3 ha
1330	Strandeng	14,8 ha
6230	Surt overdrev	1,2 ha
6410	Tidvis våd eng	12,5 ha
7230	Rigkær	17,3 ha
I alt*		46,1 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Arter på udpegningsgrundlaget.

Kildevælds-vindelsnegl (*Vertigo geyeri*) og Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

Tabel 9. Naturtilstand af kortlagte naturtyper* i ha

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand					I alt
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	
1310	Enårig standengsvegetation	0,3					0,3
1330	Strandeng		10,2	4,6			14,8
6230	Surt overdrev				1,2		1,2
6410	Tidvis våd eng		9,0	3,5			12,5
7230	Rigkær		14,6	2,7			17,3
I alt*		0,3	33,8	10,8	1,2		46,1

* Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan. Der er desuden kortlagt ca. 144 ha umatrikuleret X-naturtype, disse arealer er heller ikke medtaget i tabellen.

Bilag 4: Kortbilag

